
**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHẬP
CHƯA ĐƯỢC SỬ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN.**

Đại Kinh Phương Quảng 7

<blockquote>Kalama tri ân bạn vuihtv ghi chép.</blockquote>

[25/10/2022 - 01:42 - vuihtv]

Nhật tụng Kālāma – Kinh tạng trích diễm

Kinh Mahā vedalla 7 – 24/10/2022

Kinh này cũng kinh đặc biệt.

Ở đây, ngài Kotthika hỏi ngài Xá Lợi Phất: 5 căn vật chất là mắt, tai, mũi, lưỡi, thân (tức là xúc giác) có khác nhau không? Cấu trúc, vận hành, cảnh giới, đối tượng nhận biết của nó như thế nào?

Ngài Xá Lợi Phất trả lời: 5 Căn có cảnh sở tri khác nhau (nānāgocara, nānāvisaya), đối tượng nhận biết khác nhau. Giác quan này không nhận biết đối tượng của giác quan kia được (na aññamaññassa gocaravisayaṃ paccanubhonti). Có nghĩa là sao? Có nghĩa là: Hình ảnh, màu sắc chỉ có thể biết được bằng mắt, âm thanh - tiếng động chỉ có thể biết được bằng tai, các mùi chỉ có thể biết được bằng mũi. Không thể nào lấy mắt biết mũi, không thể nào lấy lưỡi biết được âm thanh, cái đó không được, không thể nào mình nghe nhạc bằng cái lưỡi mình được. Cho nên ở đây, na aññamaññassa gocaravisayaṃ paccanubhonti - Chúng không thể nào biết cảnh lẫn nhau được hết. Nhớ cái đó.

Nhưng nếu chỉ đơn giản vậy thì nó đâu là buổi giảng quý vị, nó không phải. Nó sâu chỗ này nè. Nghe cho kỹ nha. Cái này tôi giảng hên xui thôi, chớ còn tôi cũng sợ trong room nghe không nổi.

Tức là, thế giới này, vũ trụ này hoặc vô lượng vũ trụ khác, trong đó gồm vô lượng chúng sinh và ngoài chúng sinh còn biết bao nhiêu thứ (cây cỏ, đất đá,...) . Nếu nói rớt ráo chỉ còn Danh & Sắc thôi, có nghĩa là thành phần Hồn & Xác. Chứ không có gì hết.

Nghe kỹ nha. Nhưng do nhu cầu, trình độ tâm lý của chúng sinh (hai cái này khác nhau: nhu cầu và trình độ) mà có những chúng sinh nhận biết thế giới qua 6 giác quan, tức là mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý. Nhưng cũng có những chúng sinh do tiền nghiệp hoặc do nhu cầu, do trình độ tâm linh mà họ không có đủ 6 giác quan. Nhớ nha. Cái này rất quan trọng. Thí dụ: Chúng sanh vô lượng vũ trụ chia 3 hạng :

1. Hạng 1 -Sống chết buồn vui trong thế giới vật chất. Thì ở tầm này, một đời sống viên mãn phải có đủ 6 giác quan, và thế giới ngoại cảnh phải được nhận biết qua 6 cửa sổ, mới gọi là đủ. Đó là chúng sanh hưởng dục.

2. A. Đối với chúng sanh ly dục = nhân loại đắc thiên hoặc những vị Phạm thiên, họ không có nhu cầu nhận biết thế giới qua các giác quan như mũi, lưỡi, xúc giác, họ không có nhu cầu. Bằng chứng, các vị thấy mấy người hành thiên, trước mặt quý vị mấy hành giả, mấy người tu hành chuyên tâm miên mật thì tai với mắt chẳng qua là công cụ để sinh hoạt chủ yếu, chứ còn khi họ xếp bằng lại rồi, họ chỉ còn có 3 căn thôi. Tức là lỗ tai họ sẵn sàng nghe, mắt họ luôn luôn sẵn sàng mở ra nhìn, ý thức luôn luôn làm việc đúng rồi. Chứ còn người tu hành họ không tìm cái để ngủ, không tìm cái cái bỏ vô mồm. Họ cũng không màng tới xúc giác. Nhớ nha. Có 3 giác qua: Khứu giác, vị giác và thính giác thì đối với người có đời sống tâm linh họ không màng 3 giác quan này. Tôi nhắc

lại, người có đời sống tâm linh họ không màng 3 giác quan này, đó là: Khứ giác, vị giác, xúc giác. Đó là trường hợp 1.

B. Trường hợp 2: Do tiền nghiệp họ bị khuyết tật họ có thể mất 1 trong 3 hoặc cả 3 giác quan này. Mất giác quan vị giác, xúc giác, khứu giác.

Như vậy, có 2 trường hợp: (1) Do trình độ, nhu cầu tâm linh mà người ta không có vì người ta không cần, người ta không thèm. (2) Nhưng có trường hợp người ta thiếu cái đó là do tiền nghiệp khuyết tật.

Tôi nhắc lại: Đối với người hướng dục họ mới cần nhận biết, cần ghi nhận thế giới này qua 6 khía cạnh: Màu sắc – hình dáng, mùi vị, âm thanh, ... nhưng riêng có những chúng sanh đặc biệt thì họ không cần tới nhiều quá như vậy.

Tạm ví dụ thôi, là mấy ông giáo sư đại học, mà mấy xứ Âu Mỹ nha, chứ mấy xứ nghèo nhiều khi tôi cũng khó nói lắm. Nhiều khi tiến sĩ mà vẫn dành thời giờ nuôi gà thì cái đó tôi không biết, chứ theo tôi biết, những ông giáo sư hàng đầu thế giới, những trường đại học lớn, thì thế giới đối với mấy ông nó đơn giản lắm, mấy ông chỉ biết có thư viện, biết có giảng đường đại học, rồi đi về là ai lo ăn lo mặc gì chứ còn ông không có biết, ông chỉ tập trung có đó thôi. Đó là may là thế giới nhân loại đó. Mà mình thấy có những người như vậy. Họ chỉ có xài con mắt với lỗ tai, với cái đầu họ thôi. Còn ba cái vụ mũi, lưỡi, xúc giác họ không màng, có nghĩa là mặc cái gì cũng được, ngủ ở đâu cũng được, ăn cái gì cũng được. Đại khái như vậy. Tức là (1) do trình độ tâm linh, (2) do nhu cầu mà người ta không xài nhiều.

Còn có những chúng sanh do nhu cầu, hoặc do trình độ mà họ phải có đủ 6. Thí dụ như đức Phật, chư Phật, chư thánh hiền cõi người, các Ngài trình độ dư rồi đó. Theo trong kinh mô tả nếu đức Phật, ngài Xá Lợi Phất, Mục Kiền Liên, Anan, Ca Diếp,... nếu không chứng thánh thì vị nào cũng đều khả năng ly dục tầm Phi tướng Phi phi tướng hết. Bởi vì những vị tôi vừa kể từ đức Phật cho đến ngài Anan, Ca Diếp,... tất cả đều chứng Phi tướng Phi phi tướng hết. Nhớ nha. Nhưng do bản nguyện, bản hoài mà có mặt ở cõi người, và từ đó các ngài có đủ 5 căn mắt tai mũi lưỡi, chứ thật ra chuyện các ngài có là vì nhu cầu sanh xuống cõi người để làm việc, vì bản nguyện, bản hoài độ sinh, thì trong kinh nói luật vũ trụ muôn đời là: Chư Phật, chư Thánh hiền, hiền thánh, các vị Độc Giác – Bích Chi – Duyên Giác phải có mặt ở cõi người thành đạo. Hễ có mặt cõi người là các Ngài có đủ rồi chứ thật ra cái đó do nhu cầu, không phải do sở thích.

Còn mình, mấy người trong room mình, mình có đủ 6 căn là do mình thích. Do mình đam mê trong 6 trần mình mới có đủ 6 thức, 6 căn. Có một điều, nghe cho kỹ chỗ này: Anh đam mê trong 6 trần nhưng anh không có công đức thì anh sanh ra anh cũng có 6 căn nhưng 6 căn của anh biết 6 trần bất toại. Anh phải thấy thứ anh không muốn thấy, anh phải nghe, phải ngửi, phải nếm những thứ mà anh không muốn. Trong khi người cũng đam mê 6 trần có tu tạo công đức, có bố thí, giữ giới, phục vụ,... thì người đó khi sanh ra đủ 6 căn, mà tôi phải nói thêm là phải đam mê vật chất mà lại có công đức thì sanh ra họ có đủ 6 căn mà 6 căn của họ biết toàn 6 trần như ý không. Cái đó có, trong room này hiểu, tôi biết nhiều người hiểu cái này.

Có những người từ lúc đẻ ra con mắt họ chỉ nhìn những thứ họ muốn nhìn thôi, lỗ tai họ chỉ nghe cái họ muốn nghe thôi. Ở trên thế giới bất cứ nước nào: Anh, Pháp, Đức, Nhật, Mỹ, Thụy Sĩ, ... bất cứ nước nào, giới thượng lưu họ có khu vực riêng, hoặc họ có lâu đài riêng, ở trong đó họ chỉ thấy, nghe, ngửi, nếm, đụng những thứ họ muốn thôi. Chớ họ không có tạp nham như mình. Như tôi biết có một chuyện ở tại trung tâm New York, nó có những tòa cao ốc, trên sân thượng có bãi đáp trực thăng, có chữ H = Helicopter, giới thượng lưu ở villa bên ngoài New York, ở đâu không cần biết, nó muốn đi shopping là nó đi trực thăng tới. Nó đáp trực thăng trên mấy sân thượng mấy tòa cao ốc, từ đó có thang máy đưa họ xuống đất. Cho nên, giới thượng lưu, họ không biết kẹt xe là gì. Chứ còn dân thông thường về trung tâm New York, chẳng hạn Fifth Avenue, Đường số 5, trung tâm shopping, nó kẹt xe là cái chắc luôn, chỗ đó không kẹt xe là chuyện lạ. Nhưng mà dân thượng lưu nó không cần biết cái đó. Nó kẹt cho mày chết cả làng không sao hết, riêng họ đi trực thăng xuống, họ đáp lên sân thượng, từ đó họ đi thang máy xuống, họ đi thang máy xuống ngay chóc khu shopping họ muốn. Ba cái đồ hiệu: LV, Gucci, Prada, Bvlgari gì đó là họ đi thẳng xuống đó hoặc họ

ngồi ở nhà, gọi catalogue tới nhà là họ mở ra họ coi, rồi người ta chuyên thẳng cho họ, chứ họ không biết tới 6 trần bất toại.

Còn mình thì sao? Mình thì chủ yếu là 6 trần bất toại chứ 6 trần như ý hiếm lắm. Còn chư Phật thì sao?

Vì bồn nguyện, bản hoài độ sinh, các Ngài dấn thân vào lửa đạn để mà độ sinh, mỗi ngày chư Phật phải đi khát thực, ở những chỗ mà xóm giàu xóm nghèo gì đi hết, rồi có người quỳ lạy giữa đường, có người đứng chống nạnh chửi, có. Có người cúng dường món trên trời, sơn trân hải vị, có những người chỉ có gói bắp rang, miếng bánh bột gạo nướng sơ sài. Tất cả chư Phật đều nhận hết và dùng hết.

Chứ còn những vị hòa thượng, cao tăng của mình bây giờ như các ôn, các hòa thượng, giáo học cao cấp của Việt Nam thí dụ như các ôn, các hòa thượng chủ tịch hội đồng trị sự, trường ban trị sự tỉnh, ... mấy vị đó làm gì có chuyện đi vào nhân gian ăn mấy bánh bột gạo nửa sống nửa chín. Đức Phật thì chuyện đó bình thường, very bình thường. Trong trường hợp đó, tuy 6 trần Ngài đôi khi biết cảnh bất toại nhưng do bản hoài, bồn nguyện. Nhớ nha.

Tôi quay trở lại.

Nói đến 6 căn là mình nói đến những điểm sau đây:

- Chúng ta có ly dục thì không cần tới sự có mặt của 5 căn vật chất, nếu có như Phạm thiên họ có mắt, tai là có để làm việc, chứ họ không phải có để hưởng thụ. Có để làm việc nó khác mà có để hưởng thụ nó khác. Đó là chuyện thứ nhất. Chuyện thứ nhất, anh phải có tham ái trong vật chất mới có đủ.

- Chuyện thứ hai, anh có đam mê trong vật chất, nhưng mà anh có tu tập thì 6 trần anh sau này 6 trần như ý. Còn anh đam mê trong vật chất mà không tu hành gì hết thì 6 trần của anh bất toại: ở trong chỗ hôi hám, tanh tươi, ẩm ướt, chuột gián tùm lum hết. Anh cũng có 6 trần, cũng 6 căn nhưng 6 căn của anh nó bày hầy, bê bối, bụi bặm vậy đó. Nhớ.

Ngài Xá Lợi Phất cho mình biết thêm: 5 căn vật chất dựa vào gì để tồn tại? – Trong đây nói nó dựa vào tuổi thọ, hơi nóng. Đó là chánh kinh. Nói mơ mơ mình biết tuổi thọ là cái gì?

Trong Chú giải nói: Tuổi thọ = Sắc mạng quyền, tiếng Mỹ kêu là vitality là sức sống, còn tiếng Phạn kêu là Jīvitindriya. Là sao? Có nghĩa là do nghiệp thiện ác mà ta có tám thân này. Nhưng do cái nghiệp mà ta sống 70, 80 tuổi hay 30 tuổi, 20 tuổi hay chỉ sống có 10 tuổi rồi lăn ra chết thì miễn là trong thời gian mình còn sống, trong cơ chế sinh học của mình, theo A Tỳ Đàm, có thứ sắc pháp gọi là Sắc mạng quyền có chức năng: Duy trì, cân bằng mọi thứ, các tế bào, đơn bào, bào tử trong cơ thể, nó là sức sống, nó nằm xen ở trong, giống như nó dạng tế bào gốc vậy đó, nó nằm chung để duy trì mạng sống của mình. Cho đến lúc nào đó, thí dụ như Ung thư đi, nó phá nát hết thì ngay cả bản thân sắc mạng quyền này nó không còn điểm tựa nữa thì thôi, lúc đó tất cả nó buông. Nhưng hễ nghiệp mình chưa đến lúc mình chết thì chính sắc mạng quyền duy trì thọ mạng cho mình.

Sẵn đây tôi cũng nói luôn. Có những hiểu lầm cực lớn trong người Việt nói chung và người Phật tử Việt Nam nói riêng. Đó là, mình theo văn hóa, nhận thức, tư duy của người Tàu. Người Tàu có câu "ngộ đại nạn bất tử tất hữu đại phúc = Gặp họa lớn không chết là người phước lớn". Việt Nam mình tiếp nối dòng nhận thức đó mình nói: Ông đó phước lớn, mạng lớn, bị nạn mà không chết. Trật lất, sai bét. Nghe có lý nhưng sai bét. Là bởi vì, khi nghiệp chưa đến, con kiến cũng không chết. Nghe kỹ nha. Nghiệp chưa đến lúc mình phải chết con kiến cũng không chết được.

Nghiệp tới rồi thì trong kinh nói nhân vật cao nhất có thể chết do tiền nghiệp đó là ai? Là Phật Độc Giác. Chỉ có Chánh Đẳng Giác không bị chết bất ngờ, đột tử, bất đắc kỳ tử. Chỉ có Chánh Đẳng Giác - Phật Tổ Như Lai không có bị. Ngoài Chánh Đẳng Giác – Phật Tổ Như Lai thì nhân vật số 2 là Phật Độc Giác hoàn toàn có thể đột tử do một tai nạn bất ngờ nào đó. Thí dụ trong kinh kể vị Phật Độc Giác đang ngồi tọa thiền như vậy thì người ta bắn tên trúng là viên tịch tại chỗ. Nhưng mà do sức thiên định của các Ngài, các Ngài không có chuyện lăn đùng ra chết như người bình thường, mà các Ngài đủ định lực nhận biết mình đang thọ nạn, thu xếp chuyện cần làm nếu có thí dụ như cần phải giải quyết chuyện gì đó, các Ngài đủ định lực để làm chuyện đó. Còn nếu các Ngài biết không có chuyện gì hết, bây giờ mình đi được rồi thì các Ngài sẽ viên tịch ngay chỗ thọ nạn. Một

nhân vật tu gấp đôi ngài Xá Lợi Phất : 2 A-tăng-kỳ 100.000 đại kiếp, mà đến lúc trả quả rồi thì cũng phải chịu đọa tử, chịu bất đắc kỳ tử, tai nạn bất ngờ. Đó là nghiệp.

Còn con kiến, con dòi khi chưa đến lúc nó chết thì trời có sập xuống nó không chết. Cái vấn đề là nghiệp thôi. Cái chuyện không chết nó không phải là phước báu gì hết, mà nó là chưa đến lúc. Vì trong kinh nói cái chết đến do nhiều cái lắm.

Một là, do nghiệp quá khứ hoặc là do cái phước quá khứ mà mình phải ra đi, chứ không phải chết là xui. Cái đó chưa chắc. Ví dụ như mà Māya. Trong kinh nói, tất cả các Phật mẫu, sau khi hạ sinh Bồ Tát kiếp chót để thành Phật thì sau khi hạ sinh xong các bà đều phải ra đi trong vòng 1 tuần lễ, không bà nào ở lại hết. Là vì sao? Vì 800 lý do. Thứ nhất, từ lâu lắm rồi, để làm mẹ một vị Phật tương lai, những người đàn bà này phải ly dục. Họ mang thân nữ là vì bản hoài, bốn nguyện kiếp xưa xưa xưa xưa họ mong có lúc sanh được đứa con vĩ đại, hàng đầu của vũ trụ, do cái nguyện đó họ làm các công đức. Chứ thật ra, càng lúc gần thành bản nguyện thì tất cả Phật mẫu đều phải là người ly dục, coi chuyện nam nữ là tào lao cực kỳ, không thiết tha trong chuyện làm mẹ, làm vợ, làm tình nhân, làm phụ nữ, làm phái đẹp, làm phái yếu. No. No. No. Các vị Phật mẫu không có thiết tha. Nhưng vì bản nguyện mà các ngài phải đóng cho nó tròn cái vai, sau khi sanh thái tử xong coi như đã hoàn nguyện, kết thúc bản nguyện rồi thì trong vòng 7 ngày bà phải mất, bà đủ phước để bà đi. Bà là đại gia, bà có tiền, bà có chuyện kẹ thì bà xuống vùng sinh bà làm việc một chút, đứng. Chứ còn làm việc xong là bà lên trực thăng bà đi về Sài Gòn, bà đi Singapore luôn chứ không mặc mớ gì bà lợi ruộng nữa. Nhưng sáng nay vì có việc nên bà phải xả quần lợi chút, xuống ruộng bà làm việc gì đó là xong rồi bà lên bờ, trong vòng tích tắc, bà rửa tay rửa chân xong là vệ sĩ kẹ lên Sài Gòn vô 5 sao đánh một giấc xong là về Sing luôn, qua Thụy Sĩ luôn chứ không có vụ nấn ná. Như vậy thì, cái chết của Phật mẫu không phải do nghiệp ác mà do phước báu nhiều quá.

Hoặc có những người phước nhiều quá họ không tiếp tục trong môi trường thấp kém, họ phải đọa tử để họ đi về chỗ tốt hơn. Chuyện đó chuyện bình thường. Rồi có trường hợp, người đó do hiện nghiệp bất thiện, lẽ ra họ chưa chết đâu nhưng mà do họ tạo nghiệp bất thiện lớn quá nên họ phải bị đọa tử để bị đọa.

Như vậy thì mình thấy rõ ràng, ở đây không hề có chuyện sống lâu là nhờ phước hay chết yểu là do xui, do tội ác mà là tùy trường hợp. Chứ còn mình phán câu “ngộ đại nạn bất tử tất hữu đại phúc” là không đúng. Chưa chắc. Vì nhiều khi chuyện ở lại còn tệ hơn mình đi. Có trường hợp đó. Có. Cần thận cái đó.

Tôi quay trở lại chỗ ngài Xá Lợi Phất ngài nói: 5 căn, có chỗ tựa là hơi nóng và tuổi thọ.

Thì tuổi thọ ở đây tức là Sắc mạng quyền & Hơi nóng = Sắc hỏa giới/ hỏa đại do tiền nghiệp tạo.

Chú giải ghi rất rõ : Sự khác biệt giữa xác chết và một người nhập thiền Diệt (là một loại Định không có tâm thức) / xác sống là một bên có hơi ấm, một bên không có hơi ấm. Hơi ấm đó ngoài đời gọi là thân nhiệt, còn trong đạo gọi là Sắc hỏa đại do nghiệp sanh. Bởi vì, Hỏa đại = lửa, hơi ấm, nhiệt độ nói chung. Hỏa đại do nhiều nguyên nhân mà có: Nó có do thần thông, nó có do điều kiện thiên nhiên, nó có từ trong cơ thể con người, ..đều là hơi ấm hết, hơi ấm, hơi nóng.

Tất cả nhiệt độ nói chung đều gọi là Hỏa đại. Có những hỏa đại do điều kiện thiên nhiên mà có, có trường hợp hợp hỏa đại do tiền nghiệp của đương sự mà có, thì trong trường hợp này, hơi nóng ở đây chính là thân nhiệt trong con người.

Tuổi thọ = Sắc mạng quyền, là thứ sắc pháp đặc biệt, có chức năng duy trì, kéo dài sự sống còn của các tế bào trong cơ thể chúng sinh.

Nhớ nha. Cái đó rất quan trọng.

Điều tôi đặc biệt muốn nhấn nhủ ở đây, đó là : Chúng ta không học giáo lý + Chúng ta có nhu cầu hưởng thụ quá lớn, chúng ta thấy rằng thế giới này phải được nhận biết qua càng nhiều cách thức càng tốt, qua mùi vị, hình dáng, màu sắc, ánh sáng, âm thanh,... thì cuộc đời muôn màu muôn vẻ mới đã. Nhưng nếu mình là người ly dục. Ở đâu ra ly dục? Ở đâu ra?

Chuyện đầu tiên, anh phải là người thiếu dục trước, nhiều kiếp. Thiếu dục là sao? Ít muốn hưởng thụ, ít muốn sở hữu và còn thêm cấp nữa tức là không thích hiện hữu. Chán hiện hữu, chán sở hữu, chán hưởng thụ nhiều đời nhiều kiếp. Cho nên bây giờ sanh ra đối với anh du ngoạn, du lịch, nhìn cảnh đẹp, ăn ngon, nước hoa đất tiên, mừng màn chắn đẹp, quần là áo lụa, giường cao chiếu rộng,

xe cộ ngon lành,... đối với anh chuyện đó nó nản, anh chỉ muốn thoát ly thôi. Người đại căn, đại trí tu hành có khuynh hướng giải thoát, chuyện phải ở trong căn nhà bạc triệu, có kẻ hầu người hạ, vào ra chạm mặt với chồng, với vợ, với con cái, với thân thích, đối với họ đó là cực hình.

Tôi biết tôi nói điều này trong room không có một người nào đồng ý chuyện này. Nhưng tôi biết có, có những người như vậy. Chuyện có mặt trong một căn nhà hoành tráng như vậy, thu nhập một tháng mấy chục ngàn đô la, cơ thể khỏe mạnh, đi đánh golf thoải mái, bà xã ông xã ngon lành, con cái đứa nào đứa này rục rờ chói chang, ba má cũng toàn giáo sư đại học, đại gia không. Nhà vậy còn đòi gì nữa. Nhưng không. Những bậc lý dục họ chỉ muốn có nơi nào đó họ ngồi yên, hít thở trong tĩnh thức. Họ thèm có chỗ đó thôi. Ngồi yên, hít thở trong tĩnh thức.

Như tôi nói nhiều lần, ở những bậc đó, chuyện hít thở trong tĩnh thức với họ không phải là công phu để nỗ lực, mà đó là một kiểu hưởng thụ. Hành thiền đối với họ là một kiểu hưởng thụ. Được ở một mình, lắng yên vậy đó, nghe sóng vỗ, gió thổi, lá rơi, ngồi yên mình ta với ta nghe hơi thở, đối với nhiều người cái đó là một đặc ân, đặc quyền, đặc lợi, là một quyền lợi, là một sự hưởng thụ. Nhưng có những người họ ngược lại, họ thấy đó là tẻ nhạt, là quanh quẩn, là đui hui, là lạc lõng, khô vậy đó. Cho nên, đoạn này rất sâu. Nếu mình không có chiều sâu trong giáo lý, mình thấy chỗ này 2 vị hỏi nhau mấy câu trót quớt. Tự nhiên hỏi : 5 căn cảnh giới khác nhau có phải không? Nó dựa vào cái gì? Rồi ngài kia trả lời, xong, hết đoạn kinh, đã không?

No. Không đơn giản vậy đâu. Sâu lắm. Mâu thuẫn gọi cho chúng ta rất nhiều vấn đề. Có nghĩa rằng: Có phải tất cả mọi người đều có nhu cầu tận dụng 5 căn, tận hưởng 5 trần không? Không. Không. Tùy trình độ chúng sinh. Có những người cả đời họ chỉ biết có âm nhạc thôi, ngoài ra là zero; có những người cả đời chỉ biết có hội họa, ngoài ra là zero, có những người cả đời chỉ có tình cảm gia đình, ngoài ra là zero. Đúng không? Và trên hết, đối với bậc lý dục, chỉ có thời gian sống với hơi thở, sống với đề mục mới đáng kể, ngoài ra là zero. Nhưng cuối cùng, lên tới quả vị thánh nhân thì sao? Không có cái nào là số 1. Các vị đó chỉ có "ngồi chờ sung rụng" theo nghĩa tích cực = chờ duyên tới thì trái sung nó rụng xuống, các ngài không thiết tha đời sống cũng không đi tìm cái chết, mà các ngài chỉ chờ duyên tới thì tay bắt cánh chuồn, hước phát đi luôn. Không thiết tha hưởng thụ, không thiết tha sở hữu, và cũng không thiết tha hiện hữu.

Còn mình thì sao? Mình thì muốn có 3: Muốn sở hữu, muốn hiện hữu, muốn hưởng thụ. Có người chỉ có 2, có nghĩa là không muốn hưởng thụ nhưng muốn hiện hữu, muốn sở hữu. Loại người này tôi thấy có. Có tiền không dám xài, ăn rồi cứ lấm lét như ăn trộm, móc cọc ra le lưỡi đếm xong nhét túi, nằm dài chân tay, dáo dác thấy không ai nhìn, ngã ra nằm trên chiếu rách ngủ, sượng, bởi vì biết tiền tháng này không có mề, chỉ có vô thôi. Mà sợ chết thì tổ bồ đề. Hạng này gọi là thích sở hữu, thích hiện hữu nhưng không thích hưởng thụ. Còn có hạng có tiền là muốn hưởng: ăn thịt rồng, đi xe hiệu, mặc hàng hiệu, giường rèm cửa,... giống dzãi gì cũng hàng hiệu hết. Hạng này là hạng thích hưởng thụ; Nhưng riêng đối với bậc lý dục đặc thiên không biết Phật pháp thì họ chán họ không muốn hưởng thụ không muốn sở hữu vật chất nhưng họ bị kẹt cái sở hữu kết quả tinh thần, sở hữu các tầng thiền, họ còn muốn tiếp tục hiện hữu trong cuộc đời này để tận hưởng thiên lạc.

Chỉ có tầng thứ 3 là tầng Thánh nhân. Dục chán đã đành, thấy nó thấp kém. Đúng. Mà đến cả chuyện thần thông thiên định, ngồi nhập 2-3 ngày rờn rợn, lạnh lạnh xương sống, mát từ mông mát lên, các vị cũng coi cái đó ruồi bu. Các vị chỉ ngồi chờ coi bữa nào duyên mãn đi luôn, không còn đầu thai nữa chứ còn trôi lên lặn xuống mệt quá, trôi lên lặn xuống trong cái chảo mệt.

Còn mình thì sao? Cho đến bao giờ, mình chưa thấy chỗ mình lặn hụp là cái chảo, mình không có sợ. Cho đến bao giờ mình không thấy chỗ mình trôi lên hụp xuống là ao cá vồ, cầu cá vồ mình không có chán, mình còn muốn lặn. Nhưng với một người họ biết chỗ trôi lên lặn xuống chỉ là ao cá vồ, cầu cá vồ, thì họ không muốn hứng thú trong chuyện lặn hụp trong đó nữa. Họ không muốn nữa. Lý do là sao? Là họ biết rõ, nó là cái cầu cá, mà tại sao nó có chữ "cầu" ở đây, tại sao nó có chữ "cá" ở đây. Họ hiểu rõ. Khi họ hiểu rõ, họ không muốn lặn nữa. Còn mình, nghe nói cầu cá, là mình không hiểu cầu là gì, cá là gì mình chỉ nhìn thấy nước trong vắt, thấy nó hơi rộng rộng, sâu sâu mà trời đang nực là nhào xuống thôi. Nhớ nha.

Cho nên, cái sâu của bài kinh này là các ngài chỉ gợi ý thôi. Đây là cuộc đối thoại của các bậc đại hiền trí. Các ngài chỉ gợi ý với nhau thôi:

1. 5 giác quan không biết nhau, đũa này không thể biết đối tượng của đũa kia.

2. Tụi nó rất mong manh, có cho vui vậy thôi, chứ còn, thích hưởng thụ mà không có công đức chỉ toàn các trần bất toại. Sau cùng, có câu mới ghê, câu này sâu nè. Thứ nhất, ngài Xá Lợi Phất nói, 5 giác quan có 5 đối tượng khác nhau, cái này không biết được cái kia. Thứ hai, ngài nói, điếm tựa của nó là gì? Nó dựa vào hơi ấm và tuổi thọ. Nãy tôi giải thích rồi. Trong đây có cái chữ rất là hay. Chữ hay lắm.

3. Mano paṭisaranam = Lấy thức làm điếm tựa. Cả 5 căn này lấy thức làm điếm tựa. Thì thức đó, chữ Mano là ý. Tào nó phân biệt, Viññāṇa là Thức, Mano là ý, citta là tâm thì thôi ở đây mình dịch là ý đi, ngài Minh Châu ngài dịch là ý. Ý là sở y đó. Mano đây là gì? Thấy chưa, thấy chưa? Không có đọc chú giải, không đọc bản Pāli, chổng mông mà giải thích bằng từ điển Hán Việt, thì chỉ có nước là chết.

Mano đây là cái gì? Mano = các tâm thiện, ác nói chung. Ghê chưa? Có nghĩa là 5 căn (mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, 5 anh này mỗi anh biết một đối tượng khác nhau, anh này không thể biết đối tượng của anh kia. Thí dụ mình không thể lấy lưỡi mà mình biết màu sắc, hoặc không thể lấy lỗ tai biết hình dáng, không thể nào được, mình không thể nào ngửi mùi bằng xúc giác, mình không thể nào nghe âm thanh bằng vị giác. Cái đó không được. Đúng không? Mỗi cái có cái riêng. Đó là chuyện thứ nhất.

Chuyện thứ hai, cả 5 cái này đều lấy điếm tựa là Mano = các tâm thiện ác. Có nghĩa là sao? Có nghĩa là chúng sinh trong đời, với bậc thánh nhân, thấy chỉ là thấy, nghe chỉ là nghe, khi đi qua đường các ngài biết mình cần đứng lại chờ xe qua, khi nào thấy đèn xanh cho phép các ngài bước qua, đang đi, đi trong chánh niệm, đi đến chỗ người ta mời ăn thì ngồi xuống, trong chánh niệm. Người ta dọn lên, mình ngồi mình ăn, mình múc từng miếng, đưa vào miệng, nhai, nuốt cái ực, trong chánh niệm. Rồi xong, đứng dậy hoặc là thuyết pháp, tụng kinh một thời cho vui vẻ cả làng xong đứng dậy ra đi, từng bước trong chánh niệm. Hết. Không có phiền não xen vô.

Riêng Phạm phu, mắt thấy tai nghe là luôn dính kèm tâm thiện hoặc tâm ác, tâm xấu. Tâm thiện là gì? Thí dụ nó nhìn cái hoa nó nghĩ đến chuyện chiều nay mua hoa cúng Phật. Hoặc nó nhớ lại chuyện cũ, kỳ rồi Phật đàn dâng y ở chùa mình cúng một lượng hoa rất là lớn, vui quá. Còn không nữa, nó nhìn hoa nó nhìn bằng tâm tham không, hoặc nhìn bằng tâm sân. Nó nhìn bó hoa của người ta bán bên đường nó nghĩ đến một cuộc tình vỡ, một lần lỡ hẹn của ai đó, nó nổi sùng lên, nó tiếc, hết yêu đòi quà,....

Nói chung phạm phu thấy, nghe, ngửi, nếm, đụng luôn luôn gắn liền, dính kèm thiện, ác, không rời được. Ngày nào nó còn sống với thiện, ác thì nó còn chỗ để đi đầu thai. Thiện đưa lên nhân thiên, ác đưa về 4 cõi đọa. Đó là trên nguyên tắc mà nói, chứ trên thực tế khi 5 căn biết 5 trần thì 99,9% đều là tâm bất thiện hết: (1) Gặp cảnh như ý thì tham đắm, đê mê, đắm đuối; (2) Gặp cảnh bất toại thì sân si, bất mãn, bực dọc. Nhớ nha. Cho nên ở đây, ngài nói rõ 5 căn là gì? Mắt, tai, mũi, lưỡi, thân.

- Do trình độ, do nhu cầu mà chúng sanh có đủ không. Rồi sao nữa?

- Thế giới này không nhất biết phải nhận biết qua 6 cửa giác quan, không cần thiết. Chẳng qua anh ở trình độ thấp, anh còn hưởng dục anh thấy phải thấy, phải nghe, phải ngửi, phải nếm cho nó đã, nhưng đến bậc ly dục rồi họ không có màng. Như nãy tôi nói, mình đã biết đó là cầu cá rồi thì mình không có ở không đâu mà ngồi ngắm nghĩa coi mấy cục lều bều, cục này dài, cục kia ngắn, cục này có rau muống dính kèm, cục kia làm như có hột măng cầu hay hột bắp gì ở trong. Mình không có ở không mình nhìn kỹ vậy. Không có ở không. Hoặc sạch sẽ hơn chút là mình thấy đó là bãi cỏ mình không ở không đếm coi có bao nhiêu cọng cỏ non, cỏ già, cỏ vàng, cỏ xanh nhạt, xanh đậm, rồi trong bãi này có bao nhiêu thứ cỏ, một thứ, hai thứ, ba thứ, ... mình không ở không làm chuyện đó. Mình chỉ lướt qua: Ồ, cái này cỏ không. Vậy thôi. Đại khái như vậy. Đối với bậc ly dục, họ không có nhu cầu để mà nhận biết thế giới qua đủ các giác quan, họ chỉ xài có 1 cái là đủ mệt rồi. Hành giả miên mật tinh tấn họ chỉ hít vào thở ra trong chánh niệm là đã hết ngày hết giờ, chứ còn như mình thích nhìn này, ngắm kia, nghe ngửi, nếm, đụng, tùm lum hết, mình mới có nhu cầu. Cái đó nó sâu là sâu chỗ đó đó.

- Lên bậc thượng trí, chẳng những họ chán luôn cả hoạt động các căn vật chất mà họ chán luôn mọi hình thức hiện hữu. Họ chán luôn. Còn mình hôm nay mình nghe pháp cho biết vậy thôi, chứ còn

sao mà mình nuốt nổi bài giảng này. Mình chịu không nổi “Vô lý, thế giới này phải nhận biết nó qua cả 6 giác quan nó mới đã, nó mới sướng, đức Phật đó sao, trước khi thành đạo thái tử Tất Đạt cũng hưởng đủ tề lệ, rồi ngài Xá Lợi Phất, Mục Kiền Liên cũng công tử, đại gia, cũng hưởng thụ sung sướng sướng, vui vui vẻ vẻ, tại sao cảm tui?” Đúng. Các ngài sướng thiệt. Nhưng làm ơn nhớ dùm, phước người ta nhiều quá, người ta chưa đến lúc người ta trốn nhà người ta đi thì tạm thời mình thấy người ta hơi bơ sữa, nhưng lựa chứ thật ra trong bụng người ta lúc đó nó ê chề lắm.

Như trong kinh nói ngài Mahā Kassapa ngài từ trên Phạm thiên xuống, ngài nhìn nữ giới ta nói nó ớn còn hơn nhìn con manequin bị hư nữa. Tệ hơn mình nhìn mấy con búp bê bị hư nữa. Mahā Ca Diếp đó. Còn ngài Anuruddha, đệ nhất thiên nhân, trước khi gặp Phật Thích Ca Mâu Ni để mà làm đệ tử chứng đạo, thì ngài 300 kiếp liên tục làm Phạm thiên, cho nên ngài xuống cõi người ngài nhìn, ta nói, nhà, cửa, tài sản, nam nữ,... ta nói, ngài nhìn mà ngài nản, ớn lắm, ngài chán, ngán tới óc chứ không phải như mình nghĩ đâu. Mình nghĩ chắc đã lắm, hưởng cho đã đắc đạo rồi buông hết. No.

Tùy căn duyên, nhiều vị chỉ tu tạo Ba La Mật để trừ phiền não nhưng quá trình tiền đắc đạo, cận đắc đạo các vị không trau dồi hạnh ly dục. Chỉ Ba La Mật đủ để thấy Bốn Đệ thôi chứ còn bốn hạnh ly dục không thiết tha lắm, vì các vị nghĩ chứng thánh thấy Bốn Đệ cắt hết cần gì phải tu riêng nữa. Có cái đó. Có những vị họ biết hết nhưng họ lại thích thiền định, khoái tu thiền. Như ngài Anuruddha, hoặc là ngài Mục Kiền Liên nhiều đời nhiều kiếp, lúc cận đắc đạo, tiền đắc đạo các vị thích ngồi thiền lắm. Các vị không thích chiêm ngắm, hưởng thụ thế giới từ góc độ người tò mò, thích thú, đam mê, mê mê, vọng tưởng. No. Còn người hưởng dục nhiều thì cứ tìm cơ hội nhìn cho đã, nghe cho đã, nếm cho đã, ngửi cho đã, sờ chạm cho đã.

Nhớ cái này quan trọng. Cái này là câu nói bằng vàng:

KẸ NÀO THÍCH CÁI GÌ KẸ ĐÓ SẼ GHÉT CÁI NGƯỢC LẠI. BI KỊCH CỦA NHÂN GIAN, MÁU LỆ CỦA NHÂN GIAN ĐI RA, KHỎI ĐI TỪ ĐÓ. Khi mình thích cái gì mặc nhiên, đương nhiên, cố nhiên, hiển nhiên mình sẽ ghét cái ngược lại. Thí dụ, mình thích mịn, êm thì mình sẽ ghét cái gì thô, cứng, xạm, nhám. Mình thích mát sẽ ghét cái nực, mình thích ấm mình sẽ ghét cái lạnh, thích trắng ghét cái đen nhem. Luôn luôn và luôn luôn. Cho nên, khi ta thích cái gì đó thì ta sẽ ghét cái ngược lại. Và, khổ thay, có mấy ai trên đời này có được cái mình thích và né được cái mình ghét?

Trong room trên 18 tuổi, đầu óc bình thường, không ba trợn, thì các vị hiểu tôi nói cái gì. Có bao nhiêu người trong đời này có được cái mình thích và né được cái mình ghét? Thế là, hễ ngày nào còn thích, còn ghét y như rằng, xác định là mình khổ. Hễ còn thích còn có bất toại, muốn không được; Hễ còn ghét là còn khổ vì mấy ai né được cái mình ghét.

Tại sao có chuyện đó? Là bởi vì một lẽ rất đơn giản. Trong tâm khảm phàm phu, do lực tác động của tập khí sanh tử, phiền não bất thiện luôn mạnh hơn thiện tâm, kể cả một người biết đạo, một người biết Phật pháp, uyên thâm Phật pháp. Thì trong 1 ngày, trong 1 giờ phiền não nó nhiều hơn thiện tâm. Thiện tâm là gồm có: Từ bi, trí tuệ, kham nhẫn, bao dung, thiền định, chánh niệm,... còn bất thiện là gồm có cái gì? Tham, sân, si, ái, mạn, kiến, nghi, nhỏ mọn, bủn xỉn, toan tính, ghen tị, Trong một ngày như vậy tâm tào lao, tâm bậy bạ nhiều hơn tâm lành.

Cho nên đừng trách vì đâu cứ đâu thai ra đời là toàn cảnh bất toại không. Là như vậy đó. Nó rất là khoa học, nó rất là cụ thể.

Hồi trồng thì đứa nào cũng khoái trồng nhân xấu. Tới lúc hưởng đứa nào cũng khoái hưởng quả lành. Là sao? Trong khi Bồ Tát, người ta khoái gieo nhân lành, nhưng mà gặp quả lành người ta lại không thiết tha, để ra là ông Bồ Tát nào gặp vợ đẹp, con ngoan là ông liệng ông bỏ chạy mất dép lên núi tu tiếp. Trong kinh nói, Bồ Tát Chánh Đăng Giác muốn thành Phật Tô Như Lai đều như vậy hết. Công đức nào mấy vị cũng làm hết, tới lúc quả lành trở mấy vị chạy, có vị chạy xách dép không kịp, chạy mất dép.

Còn mình thì sao? Lúc tạo nhân thì lựa toàn nhân xấu không: Bủn xỉn, ganh tị, sát sinh, trộm cướp. Tới lúc hưởng thì khoái hưởng quả lành: Đẹp, giàu, học giỏi, chồng thương, vợ ngoan, con khôn, là sao? Sống lưu manh muốn hưởng đời đại gia. Cái đó không có đâu. Bán bánh mì mua bánh bao mua sao nổi. Cho nên, bài kinh này nó sâu lắm. Bài kinh này nó sâu kinh hoàng lắm.

Và, để hiểu được bài kinh này ở cái mức như vậy đó là không phải chỉ đọc cái kinh này không, phải đọc bao nhiêu kinh khác để coi các ngài có bao nhiêu cái gợi ý về đề tài “5 căn” này. Nhớ nha. Điểm cốt lõi, đặc biệt của đoạn kinh này là điểm “sở y”: Điểm tựa của 5 căn vật chất chính là thiện ác. Chỗ này rất là sâu.

Người không tu tập thì bất thiện nhiều hơn thiện, đúng không? Phải nhớ cái đó nha. Mà khi nhân bất thiện nhiều thì Quả bất toại = 6 trần bất toại nó sẽ nhiều = Mình phải thấy, phải nghe, phải nghĩ những gì mình không muốn, đó là người không tu; Người có tu, gặp nghịch cảnh không màng, họ không màng vị đắng cuộc đời, cái họ chú ý chỉ là làm sao gieo nhân lành. Đó là sự khác biệt của người có tu và người không tu.

Điểm thứ ba, người không tu khi họ gặp vị ngọt hay vị đắng họ đều sống bằng bất thiện. Họ gặp đắng cay họ sống với tâm sân; gặp ngọt ngào họ sống bằng tâm tham. Như vậy, người không tu, khi họ gặp quả lành hay quả xấu họ đều tiếp tục tạo nhân xấu. Riêng người biết Phật pháp, khi họ nhận quả xấu thay vì bất mãn họ vẫn ghi nhận nó bằng từ tâm, bằng trí tuệ. Khi họ nhận quả ngọt họ cũng ghi nhận bằng sự buông bỏ, bằng chánh niệm, bằng trí tuệ. Nhớ nha. Cho nên, người có trí, có tu, biết học Phật pháp thì đâu nhận quả lành, quả xấu đều là cơ hội để họ tạo nhân lành. Còn anh không có tu khi ảnh đón nhận quả xấu hay quả lành đều là cơ hội để tạo nhân xấu. Nhớ cái này nha. Nhớ. Cái này rất là quan trọng.

Nếu Phật pháp học cho sâu, cho rộng, chỉ riêng chữ “5 căn” biết bao nhiêu vấn đề. Còn học cà lết cà lết nó không tới đâu hết trơn. Cho nên, trong đây ngài mới nhấn mạnh : 5 Căn này tuy đối tượng khác nhau nhưng nó có điểm giống đó là đều lấy tâm thiện, ác làm điểm tựa.

Mano = Javana mano = Tâm động lực = Giai đoạn thiện ác trong mỗi sát-na tâm. Thí dụ, nói theo A Tỳ Đàm, nó tinh vi, nó sắc nét lắm chứ không phải như mình tưởng tượng.

Nói theo ngoài đời, tôi thấy cái bông đẹp. Nhưng trong A Tỳ Đàm không cho nói như vậy. Trong A Tỳ Đàm nó không đơn giản “Tôi thấy cái bông nó đẹp”, không có.

“Tôi thấy cái bông đẹp tôi thích, tôi thấy cái bông đẹp tôi nhớ kỷ niệm xưa, tôi nhìn cái bông đẹp tôi nhớ kỷ niệm buồn, hoặc là tôi nhìn cái bông đẹp tôi mới có cái tâm lành muốn đem cúng Phật” mình nói đơn giản vậy nhưng mà trong A Tỳ Đàm nó không có đơn giản vậy. Nó như thế này.

- Chuyện đầu tiên, vừa thấy cái bông là có 1 process of mind - lộ trình tâm thức diễn ra cho cơ quan thị giác nó làm việc, nó chụp hình cái “bụp” nó chỉ chụp hình thôi, chứ nó không có biết đó là cái gì hết. Nó chỉ chụp hình thôi. Có thể, tùy trường hợp chụp 1 lần, 2 lần, 5 lần, 8 lần ... chứ không phải một lần. Cái màn trập chụp lia lia lia lia.

- Chụp xong đưa vô trong. Tiếp theo cũng là một process of mind, cũng là 1 loạt lộ trình tâm thức – lần này không dựa thần kinh thị giác mà lần này nó dựa vào những hồi ức, kiến thức, kinh nghiệm và kỷ niệm gọi là Tưởng. Có nghĩa là, nó đưa vô trong, ở trong phân tích đây là hoa hồng, hoa lý, hoa ngâu, thực dược, cầm chướng, lay ơn, phong lan, vũ nữ,... . Ở trong nó scan nó biết bông này đúng là bông gì.

Thứ nhứt, ở trong nó scan cho biết màu gì hình dáng gì, rồi nó cho tên luôn, tên gì luôn.

- Rồi đằng sau cái đó bắt đầu mình ghét, mình buồn, mình vui, băng khuâng nhớ về mùa hạ cũ, “áo nàng vàng anh về yêu hoa cúc, áo nàng xanh anh mến lá sân trường” là phía sau.

Nhưng lúc thần kinh thị giác vừa chớp thấy thì nó chẳng biết đó là cái gì hết. Chụp hình. Rồi chuyển vô trung khu thần kinh, nói theo A Tỳ Đàm nó chuyên qua lộ trình tâm thức Ý căn thì trong đó mới phân tích.

Nhưng mọi thứ diễn ra quá nhanh, nhanh đến mức mình không ngờ được. Giống hôm nay mình xài smartphone mình biết. Có nghĩa, thí dụ mình đánh tên một món hàng đi, đánh chữ "bàn ủi Philips 360" nó hiện cái bùm chẳng những bàn ủi Philips 360 mà còn những cái tương đương nữa kìa, chứ không phải cái Philips, cái bàn ủi Philips không, phía trên thì bàn ủi Philips, đúng mà xuống dưới nó cho nhiều cái hiệu khác, khác nữa, cho mình nhiều lựa chọn, chứ không phải chỉ có một cái. Mình đi tìm quyển Pali grammar văn phạm tiếng Pāli thì nó cho mình một rừng, lúc đầu là những cuốn văn phạm Pāli, rồi những cuốn liên hệ văn phạm Pāli và cuối cùng là trót quớt, nó chỉ có chữ giống key words, từ khóa mình tìm thôi. Nhưng buổi đầu thì rất là nhiều. Phía trên nó khít rịt, nó sát sườn với từ khóa mình cho. Ở đây cũng vậy.

Lúc mình không tin computer nó làm việc nhanh vậy. Tâm mình còn nhanh hơn computer. Nhớ như vậy. Cả 6 thời điểm mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý mà nó làm việc thì sao ta? Luôn luôn, hễ phàm phu luôn luôn đi kèm thiện, ác mà phải hiểu ngầm: Thiện cực hiem. Mình thấy, nghe, ngửi, nếm, đụng, toàn là tâm bất thiện không. Một, nó đáng thì mình bất mãn bằng tâm sân, hai nó ngọt - nó đẹp - nó thơm - nó bùi - nó béo thì mình biết bằng tâm tham. Suốt một ngày, một đời như vậy đóm hỏi mình chết siêu là siêu cái nổi gì?

Cho nên mới có cái ví dụ : Rùa mù 100 năm trời đầu lên mặt biển 1 lần, có một lần hạn hữu nào đó mà con rùa mù ấy tình cờ chui lọt lỗ ván vừa vặn cái đầu của nó. Thì Phật dạy rằng, sự trùng hợp này nó cực kỳ hiếm hoi. Xác suất của nó vô cùng thấp. Thì ở đây cũng vậy, Ngài dạy, một người chết rồi mà quay lại thân người không phải là chuyện dễ.

“Được làm người có dễ đâu - Được làm người khó sống lâu trên đời - Được nghe Chánh pháp tuyệt vời - Được vui gặp Phật ra đời khó thay”

Mang thân người là đã khó, mà chết trong bụng mẹ, đẻ ra 1 tháng, 2 tháng,... nó chết. Cho nên, “được sanh làm người có dễ đâu, được làm người khó sống lâu trên đời, được nghe Chánh pháp tuyệt vời, được vui gặp Phật ra đời khó thay. Tiếng Phạn gọi là Dullabha = Khó được, tiếng Tàu dịch là nan đắc. Chánh pháp nan văn, nhân thân nan đắc, khó lắm. Mà được mang thân người rồi, được sanh lên thời kỳ Chánh pháp còn nhưng mà mình tà kiến, mình sanh vô trong một gia đình chấp chòn về ý thức tôn giáo, hoặc là theo một gia đình mờ mờ mịt mịt ông Tư bà Tám, nước lạnh, nước sôi, đồng bóng, cô cậu, quàng xiêng, mê tín thì cũng bằng không. Biết Phật pháp rồi, làm Phật tử rồi, có giới điệp, có pháp danh rồi nhưng mà đâu chịu học giáo lý, cúng bái cầu phúc lộc cũng bằng không. Học giáo lý rồi nhưng không được hướng dẫn cận kề, học bằng tâm thức của người gọi là hỗ trợ cho bản ngã cũng bằng 0. Học để buông, học để thương người nhưng không luyện ái. Học để coi nhẹ bản thân nhưng trách nhiệm với bản thân cực lớn. Phải học như vậy đó mới học đúng. Nghe kịp không? Học để thương hết muôn loài nhưng không nặng lòng với ai, Học để thấy mình không là gì, nhưng trách nhiệm với mình thì cực lớn, học vậy mới là học đúng. Học để buông nhưng không phải thiếu trách nhiệm. Học để thương đời nhưng không ái luyện ai. Học vậy là học đúng. Học để thấy mọi hiện hữu là gánh nặng, là khổ. Học vậy là học đúng.

Đặng này, vào chùa, không học giáo lý. Hoặc là, học mà để vừa đủ để tô tục, chuốt hồng cho cái bản ngã của mình, học để cầu tiếp tục hiện hữu trong một cảnh giới nào đó đẹp, thơm, sang, sướng cũng chưa khá. Khó.

Được làm người có dễ đâu

Được làm người khó sống lâu trên đời

Được nghe Chánh pháp tuyệt vời

Được vui gặp Phật ra đời khó thay.

Là chỗ đó đó.

Ok. Nghỉ, giảng hoài mệt./.

**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHÁP
CHƯA ĐƯỢC SỬ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN.**
